

پیش‌بینی مدیریت دانش بر اساس خلاقیت و سرمایه اجتماعی (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی شهر تهران)

پریناز بنیسی^۱

چکیده

این پژوهش با هدف پیش‌بینی مدیریت دانش بر اساس خلاقیت و سرمایه اجتماعی انجام شد. این مطالعه مقطعی از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش همه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی شهر تهران در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ بودند که از میان آنها ۵۰۰ نفر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. همه آنها پرسشنامه‌های مدیریت دانش (پروپست و همکاران، ۲۰۰۰)، خلاقیت (تورنس، ۱۹۷۴) و سرمایه اجتماعی (پاژاک، ۲۰۰۶) را تکمیل کردند. داده‌ها با روش‌های ضرایب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه با مدل همزمان با نرم‌افزار SPSS نسخه بیست و دوم تحلیل شدند. نتایج نشان داد خلاقیت و سرمایه اجتماعی با مدیریت دانش دانشجویان رابطه مثبت و معنادار داشتند. همچنین خلاقیت و سرمایه اجتماعی به طور معناداری توانستند ۳۵/۲ درصد از تغییرات مدیریت دانش دانشجویان را پیش‌بینی کنند که در این پیش‌بینی سهم خلاقیت بیشتر از سرمایه اجتماعی بود ($P > 0/001$). با توجه به نتایج برنامه‌ریزان و مسئولان باید برنامه‌هایی برای بهبود مدیریت دانش طراحی و اجرا نمایند. برای بهبود مدیریت دانش دانشجویان به ترتیب باید خلاقیت و سرمایه اجتماعی آنان را افزایش داد.

واژه‌های کلیدی: مدیریت دانش، خلاقیت، سرمایه اجتماعی، دانشجویان

۱. استادیار گروه روانشناسی و مشاوره، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
parenazbanisi2017@gmail.com

مقدمه

آموزش عالی به‌عنوان کانون علم و تفکر وظایف و مسئولیت‌های مهمی چون توسعه و ارتقای علوم و تربیت نیروی انسانی متخصص را برعهده دارد. همچنین آموزش عالی زمینه افزایش دانش عمومی در سطح جامعه، فرهنگ سازی و نوسازی سازمان‌ها با توجه به تحولات جهانی در عرصه‌های علم و فناوری را فراهم میکند (نعمتی، محمدی و رئیسون، ۱۳۹۴). به دلیل اینکه دانشگاه‌ها در حال گذر از پارادایم رشد و جهانی شدن هستند، لذا باید مدیریت دانش^۱ را بخشی از استراتژی خود قلمداد کنند. زیرا مدیریت دانش از یک طرف با جذب دانش‌های جدید به درون سیستم و از طرف دیگر با اداره موثر آن دانش ارتباط دارد (وینگت، اسمیت و پرک^۲، ۲۰۱۸). امروزه دانش منبع کلیدی سازمان و عامل مهم در خلق مزیت رقابتی سازمان‌ها محسوب می‌شود و کانون مهم سرمایه‌گذاری برای مدیریت است. دانش در واقع همان اطلاعاتی است که از مجرای ترکیب با تجارب، ارزش‌ها و بینش‌ها شکلی متفاوت یافته است (نوواکی و باخنیک^۳، ۲۰۱۶). مدیریت دانش رویکردی نظام‌مند جهت تشخیص، مدیریت و تسهیم کلیه دارایی‌های فکری شامل پایگاه‌های داده، مستندات، سیاست‌ها و تجارب می‌باشد (هرویگ، گارسیا-اپونتی، گلابگیر و راثوری^۴، ۲۰۱۵). همچنین مدیریت دانش رویکردی نظام‌مند جهت کشف، درک و استفاده از دانش جهت خلق ارزش است. در تعریفی دیگر مدیریت دانش سازوکاری آگاهانه با هدف در اختیار گذاشتن دانش صحیح به فرد مناسب در زمان مناسب می‌باشد (کولونیاری و فاسولیس^۵، ۲۰۱۷). میزان بالای مدیریت دانش در هر سازمانی باعث بهبود کیفیت کار، در اختیار داشتن اطلاعات به‌روز، افزایش کارایی، بهبود اثربخشی، بهبود تصمیم‌گیری، افزایش توان پاسخگویی نسبت به نیازهای مشتریان و امکان تغییر و تطبیق‌پذیری سریع می‌گردد (برزنیگ^۶، ۲۰۱۸).

یکی از عوامل مرتبط با مدیریت دانش، خلاقیت^۷ است. خلاقیت به‌عنوان یکی از ویژگی‌های شناختی انسان به معنای خلق ایده‌های نو تولیدات ابتکاری است (فلدگز، پیزنکو و میکائیل^۸، ۲۰۱۸). خلاقیت فرایندی است که منجر به حل مساله، ایده‌سازی، مفهوم‌سازی، ساختن اشکال هنری، نظریه‌پردازی و تولیدات بدیع و یکتا می‌شود (استورمی، میزکوسکی، سلیک و لوبارت^۹، ۲۰۱۴). خلاقیت از چهار عنصر سیالی، انعطاف‌پذیری، ابتکار و بسط تشکیل شده است. سیالی توانایی ارائه راه حل‌های گوناگون برای حل یک مساله است. انعطاف‌پذیری توانایی ایجاد الگوهای جدید تفکر و عدم اتکا به الگوهای تفکر موجود است. ابتکار به معنای دور شدن از چیزهای واضح و معمولی یا قطع رابطه با تفکر مبتنی بر عادت است. بسط توانایی برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی در انجا امور مختلف است (هزل و هولی^{۱۰}، ۲۰۱۴). نتایج پژوهش‌ها حاکی از رابطه خلاقیت با مدیریت دانش می‌باشد. برای مثال جن-لین، رانگ، هیوئی و چیو-یان^{۱۱} (۲۰۱۲) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین مدیریت دانش و نوآوری رابطه مستقیم

1. knowledge management
2. Wingate, Smith & Perk
3. Nowacki & Bachnik
4. Herwig, Garcia-Aponte, Golabgir & Rathore
5. Koloniari & Fassoulis
6. Breznik
7. creativity
8. Feldges, Pieczenko & Michael
9. Storme, Myszkowski, Celik & Lubart
10. Hezel & Hooley
11. Jen-Lin, Rong-Huei & Chiu-Yau

و معناداری وجود داشت. در پژوهشی دیگر لیائو و وو^۱ (۲۰۱۰) گزارش کردند که بین مدیریت دانش و نوآوری سازمانی رابطه مثبت و معنادار وجود داشت. همچنین درگاهی، اسدی، احمدی و محمودی (۱۳۹۷) ضمن پژوهشی درباره رابطه مدیریت دانش با خلاقیت و نوآوری سازمانی به این نتیجه رسیدند که بین مدیریت دانش با خلاقیت و با نوآوری سازمانی رابطه مثبت و معنادار وجود داشت و خلاقیت و نوآوری سازمانی توانایی پیش‌بینی مدیریت دانش را داشتند. در پژوهشی دیگر خلیل‌نژاد، نکوئی‌زاده و گل‌محمدی (۱۳۹۶) گزارش کردند که بین مدیریت دانش با قابلیت نوآوری رابطه مثبت و معنادار وجود داشت.

یکی دیگر از عوامل مرتبط با مدیریت دانش، سرمایه اجتماعی^۲ است. سرمایه اجتماعی مفهوم نسبتاً جدیدی است که کیفیت خدمات سازمان را بهبود می‌بخشد و به ویژگی‌های سازمان اجتماعی اشاره دارد که همکاری و هماهنگی در جهت دستیابی به مزایای دو جانبه را تسهیل می‌نماید (بهر و آبراهام^۳، ۲۰۱۶). سرمایه اجتماعی به‌عنوان جوهی از زندگی اجتماعی، شبکه‌ها، هنجارها و اعتماد اجتماعی تعریف می‌شود که به مشارکت‌کنندگان توانایی می‌دهد تا برای دنبال کردن اهداف مشترک با همدیگر به طور موثرتر عمل کنند (لی^۴، ۲۰۱۸). سرمایه اجتماعی منبع میراث روابط اجتماعی است و فعالیت‌های جمعی را تسهیل می‌کند. این منبع یا منابع از طریق اجتماعی شدن حاصل می‌شوند و دربرگیرنده اعتماد، هنجارهای مشارکتی و شبکه‌هایی از پیوندهای اجتماعی است و باعث دور هم جمع شدن افراد به صورت منسجم و باثبات در داخل گروه به منظور تأمین هدفی مشترک می‌شود (جاواخادزی، فریس و فرنچ^۵، ۲۰۱۶). نتایج پژوهش‌ها حاکی از رابطه سرمایه اجتماعی با مدیریت دانش می‌باشد. برای مثال لیفبوری، سورنسون، هینچین و گلینک^۶ (۲۰۱۶) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین سرمایه اجتماعی و مدیریت و اشتراک دانش رابطه مستقیم و معنادار وجود داشت. در پژوهشی دیگر آقامیرزایی، تبری و پایدار^۷ (۲۰۱۴) گزارش کردند که بین سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش رابطه معنادار مثبت وجود داشت. همچنین محسنی‌فرد، رضایی و حسینی‌راد (۱۳۹۲) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسید که بین سرمایه اجتماعی با مدیریت دانش رابطه مثبت معناداری وجود داشت. در پژوهشی دیگر موغلی، بهمنیاری، دانشور و معصومی (۱۳۹۴) گزارش کردند که بین سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش رابطه مثبت و معنادار وجود داشت.

با توجه به نقش و اهمیت مدیریت دانش در توسعه دانشگاه‌ها و بالطبع در توسعه جامعه، پژوهش حاضر به دنبال ارائه راهکارهایی برای بهبود مدیریت دانش می‌باشد. همچنین از یک سو پژوهش‌های بسیاری اندکی درباره مدیریت دانش با هدف ارائه راهکارهایی برای بهبود آن انجام شده و از سوی دیگر هیچ پژوهشی به بررسی پیش‌بینی مدیریت دانش بر اساس خلاقیت و سرمایه اجتماعی نپرداخته است. علاوه بر آن یکی از نارسائی‌های اصلی پژوهش‌های قبلی عدم توجه به نقش همزمان خلاقیت و سرمایه اجتماعی در رابطه با مدیریت دانش می‌باشد. در نتیجه با توجه به اهمیت مدیریت دانش و کمبود پژوهش در این زمینه پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی مدیریت دانش بر اساس خلاقیت و سرمایه اجتماعی انجام شد.

1. Liao & Wu
2. social capital
3. Bahr & Abraham
4. Lee
5. Javakhadze, Ferris & French
6. Lefebvre, Sorenson, HENCHION & GELLYNCK
7. Aghamirzaee, Tabari & Paydar

روش پژوهش

این مطالعه مقطعی از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش همه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی شهر تهران در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ بودند که از میان آنها ۵۰۰ نفر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. دلیل انتخاب این نوع روش نمونه‌گیری گستردگی جامعه و پراکندگی آن بود. در این روش نمونه‌گیری پس از مشخص شدن اسامی دانشگاه‌ها برخی دانشگاه‌ها به صورت تصادفی، سپس از هر دانشگاه تعدادی دانشکده به صورت تصادفی و از دانشکده تعدادی کلاس به صورت تصادفی انتخاب شد. معیارهای ورود به مطالعه شامل برخورداری از سلامت جسمی، عدم مصرف داروهای روان‌پزشکی، تمایل جهت شرکت در پژوهش، عدم وقوع رخداد‌های تنش‌زا مرگ عزیزان در شش ماه گذشته و داشتن سن ۱۹ تا ۳۰ سال و معیارهای خروج از مطالعه شامل انصراف از تکمیل کردن پرسشنامه‌ها و کامل کردن پرسشنامه‌ها به صورت ناقص بود. پس از بیان اهمیت و ضرورت پژوهش، بیان اصل رازداری و محرمانه ماندن اطلاعات شخصی، تحلیل داده‌ها به صورت کلی و امضای رضایت‌نامه شرکت آگاهانه در پژوهش پرسشنامه‌های زیر توسط دانشجویان تکمیل شد.

پرسشنامه مدیریت دانش^۱: این پرسشنامه توسط پروبست، استفان و کی^۲ (۲۰۰۰) طراحی شد. این ابزار دارای ۲۱ گویه است که با استفاده از مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت از یک تا پنج نمره‌گذاری می‌شود. نمره ابزار با مجموع نمره گویه‌ها به دست می‌آید، لذا دامنه نمرات بین ۲۱ تا ۱۰۵ است و نمره بالاتر به معنای مدیریت دانش بیشتر می‌باشد. پروبست و همکاران (۲۰۰۰) ضمن تایید روایی صوری، محتوایی و سازه ابزار، پایایی آن را با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۴ گزارش کردند. همچنین درگاهی و همکاران (۱۳۹۷) روایی صوری را با نظر متخصصان تایید و پایایی آن را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ گزارش کردند. در پژوهش حاضر پایایی با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ محاسبه شد.

پرسشنامه خلاقیت^۳: این پرسشنامه توسط تورنس^۴ (۱۹۷۴) طراحی شد. این ابزار دارای ۶۰ گویه است که با استفاده از مقیاس چهار درجه‌ای لیکرت از صفر تا سه نمره‌گذاری می‌شود. نمره ابزار با مجموع نمره گویه‌ها به دست می‌آید، لذا دامنه نمرات بین ۰ تا ۱۸۰ است و نمره بالاتر به معنای خلاقیت بیشتر می‌باشد. تورنس (۱۹۷۴) پایایی ابزار را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۰ گزارش کرد. همچنین عابدی (۱۳۸۵) پایایی ابزار را با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۳ و با روش دونیمه کردن ۰/۶۷ گزارش کرد. در پژوهش حاضر پایایی با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۵ محاسبه شد.

پرسشنامه سرمایه اجتماعی^۵: این پرسشنامه توسط پاژاک^۶ (۲۰۰۶) طراحی شد. این ابزار دارای ۱۲ گویه است که با استفاده از مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت از یک تا پنج نمره‌گذاری می‌شود. نمره ابزار با مجموع نمره گویه‌ها به دست می‌آید، لذا دامنه نمرات بین ۱۲ تا ۶۰ است و نمره بالاتر به معنای سرمایه اجتماعی بیشتر می‌باشد. پاژاک (۲۰۰۶) روایی همگرای ابزار را با مفاهیم اعتماد اجتماعی تعمیم یافته، تساهل اجتماعی و نگرش مثبت به برون گروه‌ها تایید و پایایی آن را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ گزارش کرد. همچنین عبدالهی، پیرزاد، روانبخش، شیرکوند و عاشوری (۱۳۹۵) پایایی ابزار را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۴ گزارش کردند. در پژوهش حاضر پایایی با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۱ محاسبه شد.

1. knowledge management questionnaire

2. Probst, Stephen & Kai

3. creativity questionnaire

4. Torrance

5. social capital questionnaire

6. Pajak

برای تحلیل داده‌ها در سطح توصیفی از شاخص‌های گرایش مرکزی و پراکندگی برای توصیف متغیرها و در سطح استنباطی از روش‌های ضرایب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه با مدل همزمان برای بررسی فرض‌های آماری استفاده شد. برای این منظور از نرم‌افزار SPSS نسخه بیست و دوم استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

شرکت‌کنندگان ۵۰۰ دانشجو بودند که ۲۹۴ نفر دختر (۵۸/۸۰ درصد) و ۲۰۶ نفر پسر (۴۱/۲۰ درصد) در پژوهش شرکت داشتند. از میان آنها ۳۶۰ نفر ۲۲-۱۹ سال (۷۲ درصد)، ۱۱۷ نفر ۲۶-۲۳ سال (۲۳/۴۰ درصد) و ۲۳ نفر ۳۰-۲۷ سال (۴/۶۰ درصد) داشتند. در جدول ۱ شاخص‌های توصیفی میانگین، انحراف معیار، کمترین مقدار و بیشترین مقدار متغیرهای پژوهش در دانشجویان ارائه شد.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در دانشجویان (n=۵۰۰)

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	کمترین مقدار	بیشترین مقدار
خلاقیت	۱۱۷/۵۱۳	۱۳/۰۶۷	۲۶	۱۶۸
سرمایه اجتماعی	۴۱/۱۰۴	۶/۹۲۵	۱۹	۶۰
مدیریت دانش	۷۲/۶۹۰	۹/۴۳۸	۴۳	۱۰۲

در جدول ۱ نتایج شاخص‌های توصیفی متغیرهای خلاقیت، سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش در دانشجویان قابل مشاهده است. پیش از تحلیل داده‌ها با روش رگرسیون چندگانه، پیش‌فرض‌های آن بررسی شد. نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای هیچ یک از متغیرها معنادار نبود، فرض نرمال بودن برقرار است. نتایج مقدار عامل تورم واریانس برای همه متغیرهای پیش‌بین تقریباً برابر با یک بود که از ۱۰ فاصله زیادی داشت، لذا فرض هم‌خطی چندگانه رد شد. همچنین مقدار آماره دوربین-واتسون برابر با ۲/۱۶ بود که از صفر و چهار فاصله داشت، لذا فرض همبستگی پسماندها نیز رد شد. در جدول ۲ نتایج ضرایب همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه خلاقیت و سرمایه اجتماعی با مدیریت دانش در دانشجویان ارائه شد.

جدول ۲. ضرایب همبستگی خلاقیت و سرمایه اجتماعی با مدیریت دانش در دانشجویان

متغیرهای پیش‌بین / متغیر ملاک	مدیریت دانش	سطح معناداری
خلاقیت	۰/۴۷۱	۰/۰۰۱
سرمایه اجتماعی	۰/۲۵۶	۰/۰۰۱

طبق نتایج جدول ۲، خلاقیت (I=۰/۴۷۱) و سرمایه اجتماعی (I=۰/۲۵۶) با مدیریت دانش در دانشجویان رابطه مثبت و معنادار داشتند (P>۰/۰۰۱). به عبارت دیگر با افزایش خلاقیت و سرمایه اجتماعی میزان مدیریت دانش در دانشجویان افزایش و بالعکس با کاهش خلاقیت و سرمایه اجتماعی میزان مدیریت دانش در دانشجویان کاهش می‌یابد. در جدول ۳ نتایج رگرسیون چندگانه با مدل همزمان برای پیش‌بینی مدیریت دانش در دانشجویان بر اساس خلاقیت و سرمایه اجتماعی ارائه شد.

جدول ۳. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه با مدل همزمان برای پیش‌بینی مدیریت دانش در دانشجویان بر اساس خلاقیت و سرمایه اجتماعی

متغیرهای پیش‌بین	R	R ^۲	تغییر F	df	معناداری	β	معناداری
خلاقیت	۰/۵۹۳	۰/۳۵۲	۳۴/۸۶۰	۲	۰/۰۰۱	۰/۳۸۶	۰/۰۰۱
سرمایه اجتماعی				۴۹۷	۰/۰۰۱	۰/۲۱۹	۰/۰۰۱

طبق نتایج جدول ۳، خلاقیت و سرمایه اجتماعی به طور معناداری توانستند ۳۵/۲ درصد از تغییرات مدیریت دانش در دانشجویان را تبیین کنند ($R^2=0/352$). در این مدل به ترتیب خلاقیت ($\beta=0/386$) و سرمایه اجتماعی ($\beta=0/219$) نقش مثبت و معناداری در پیش‌بینی مدیریت دانش در دانشجویان داشتند ($P>0/001$).

بحث و نتیجه‌گیری

مدیریت دانش نقش مهمی در توسعه دانشگاه و جامعه دارد و پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی مدیریت دانش بر اساس خلاقیت و سرمایه اجتماعی در دانشجویان انجام شد. یافته‌ها نشان داد که خلاقیت با مدیریت دانش در دانشجویان رابطه مثبت و معنادار داشتند. این نتایج با نتایج پژوهش‌های درگاهی و همکاران (۱۳۹۷)، خلیل‌نژاد و همکاران (۱۳۹۶)، جن‌لین و همکاران (۲۰۱۲) و لیائو و وو (۲۰۱۰) همسو بود. برای مثال خلیل‌نژاد و همکاران (۱۳۹۶) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین مدیریت دانش با قابلیت نوآوری رابطه مثبت و معنادار وجود داشت. در پژوهشی دیگر جن‌لین و همکاران (۲۰۱۲) گزارش کردند که بین مدیریت دانش و نوآوری رابطه معنادار مستقیم وجود داشت. در تبیین این یافته می‌توان گفت که دانشجویان خلاق تفکر قالبی ندارند و هر زمان که ببینند راهبردها و استراتژی‌های آنها برای یادگیری و مدیریت دانش مناسب نیست، سریعاً آنها را تعدیل و در صورت لزوم تغییر می‌دهند و یا حتی گاهی آنها را کنار می‌گذارند و راهبردها و استراتژی‌های کارآمد و کاربردی استفاده می‌کنند. همچنین آنان در سازمان دادن اطلاعات و مدیریت آنها به نحوی خلاقانه عمل می‌نمایند که همه این عوامل می‌توانند نقش موثری در بهبود مدیریت دانش داشته باشند. در نتیجه می‌توان انتظار داشت که با افزایش خلاقیت میزان توانایی مدیریت دانش در دانشجویان افزایش یابد.

یافته‌های دیگر نشان داد که سرمایه اجتماعی با مدیریت دانش در دانشجویان رابطه مثبت و معنادار داشتند. این نتایج با نتایج پژوهش‌های موغلی و همکاران (۱۳۹۴)، محسنی‌فرد و همکاران (۱۳۹۲)، لیفبوری و همکاران (۲۰۱۶) و آقامیرزایی و همکاران (۲۰۱۴) همسو بود. برای مثال موغلی و همکاران (۱۳۹۴) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش رابطه مثبت و معنادار وجود داشت. در پژوهشی دیگر لیفبوری و همکاران (۲۰۱۶) گزارش کردند که بین سرمایه اجتماعی و مدیریت و اشتراک دانش رابطه مستقیم و معنادار وجود داشت. در تبیین این یافته بر مبنای نظر جاواخادزی و همکاران (۲۰۱۶) می‌توان گفت سرمایه اجتماعی منبع یا منابعی است که میراث روابط اجتماعی می‌باشد و فعالیت‌های جمعی را تسهیل می‌کند. این منابع از طریق اجتماعی شدن حاصل می‌شوند و دربرگیرنده اعتماد، هنجارهای مشارکتی و شبکه‌هایی از پیوندهای اجتماعی است و باعث دور هم جمع شدن افراد به صورت منسجم و باثبات در داخل گروه به منظور تامین هدفی مشترک می‌شود که این عوامل نخست باعث افزایش خودکارآمدی، احساس مفید بودن و افزایش عزت نفس و خودپنداره و در نهایت باعث افزایش توانایی مدیریت دانش می‌شوند. در نتیجه می‌توان انتظار

داشت که با افزایش سرمایه اجتماعی میزان توانایی مدیریت دانش در دانشجویان افزایش یابد. همچنین یافته‌های پژوهش نشان داد در یک مدلی که خلاقیت و سرمایه اجتماعی برای پیش‌بینی مدیریت دانش در دانشجویان وارد معادله رگرسیون شوند، به ترتیب خلاقیت و سرمایه اجتماعی موثرترین متغیرها در پیش‌بینی مدیریت دانش در دانشجویان بودند و این دو متغیر به طور معناداری توانستند ۳۵/۲ درصد از تغییرات مدیریت دانش در دانشجویان را پیش‌بینی کنند. نتایج نشان داد خلاقیت نقش موثرتری در پیش‌بینی مدیریت دانش در دانشجویان داشت. پس آنچه نقش عمده‌ای در پیش‌بینی مدیریت دانش در دانشجویان ایفا می‌کند در درجه نخست خلاقیت می‌باشد. یعنی اینکه دانشجویان چقدر توانایی خلق ایده‌های نو تولیدات ابتکاری دارند. با توجه به اینکه خلاقیت از چهار عنصر سیالی، انعطاف‌پذیری، ابتکار و بسط تشکیل شده است، پس دانشجویانی توانایی مدیریت دانش بیشتری دارند که در چهار عنصر مذکور نمره بالاتری بگیرند. نتایج حاکی از اهمیت خلاقیت و سرمایه اجتماعی به‌ویژه خلاقیت در پیش‌بینی مدیریت دانش در دانشجویان بود. پس برنامه‌ریزان و مسئولان باید بر اساس نتایج این پژوهش و با کمک از سایر پژوهش‌های مشابه برنامه‌های مناسب و کاربردی با هدف بهبود مدیریت دانش در دانشجویان طراحی کنند. ضمن آنان باید از متخصصان ماهر و کارآموده برای اجرای برنامه‌های طراحی شده استفاده نمایند و یا اینکه اقدام به تربیت متخصص کنند. همچنین مشاوران و روانشناسان برای بهبود مدیریت دانش در دانشجویان می‌توانند به ترتیب میزان خلاقیت و سرمایه اجتماعی را در آنان افزایش دهند. آنان برای این منظور می‌توانند کارگاه‌های آموزشی تخصصی و کاربردی استفاده کنند. همچنین برای نتیجه‌گیری بهتر نیاز است تا هم از آموزش‌های گروهی و هم از آموزش‌های انفرادی برای این منظور استفاده شود.

مهمترین محدودیت پژوهش دشواری در اجرا و جمع‌آوری داده‌ها به دلیل گستردگی و پراکندگی جامعه بود. از محدودیت‌های دیگر می‌توان به استفاده از ابزارهای خودگزارش‌دهی برای جمع‌آوری داده‌ها، محدود شدن جامعه پژوهش به دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی شهر تهران و عدم بررسی نتایج به تفکیک جنسیت اشاره کرد. در ابزارهای خودگزارش‌دهی افراد به صورت ارادی یا غیرارادی تلاش می‌کنند که خود را بهتر و گاهی بدتر از آنچه که واقعا هستند، نشان دهند که این امر تا حدودی دقت نتایج را کاهش می‌دهد. محدود شدن جامعه پژوهش به دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی شهر تهران تعمیم نتایج را به دانشجویان سایر دانشگاه‌ها و یا دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی سایر شهرها دشوار می‌کند، لذا باید در تعمیم نتایج احتیاط شود. به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی این پژوهش را بر روی دانشجویان سایر دانشگاه‌ها و یا حتی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی سایر شهرها اجرا نمایند و نتایج آن را با نتایج این پژوهش مقایسه کنند. همچنین به آنان توصیه می‌شود که این پژوهش را بر روی دانشجویان مرد و زن به تفکیک جنسیت انجام دهند و نتایج آن را با هم مقایسه کنند. با توجه به اینکه مردان و زنان در اکثر ویژگی‌ها متفاوت هستند، احتمالاً نتایج در آنها نیز متفاوت می‌باشد. در صورت متفاوت بودن نتایج می‌توان راهکارهای متفاوت و مجزایی برای بهبود مدیریت دانش در مردان و زنان طراحی و اجرا کرد.

منابع

- خلیل‌نژاد، شهرام؛ نکوئی‌زاده، مریم و گل‌محمدی، عماد. (۱۳۹۶). رابطه مدیریت دانش با قابلیت نوآوری با توجه به نقش تعدیلگر جهت‌گیری استراتژیک. *مجله پژوهش‌های مدیریت منابع سازمانی*، ۷(۲): ۳۹-۶۱.
- درگاهی، حسین؛ اسدی، صدیقه؛ احمدی، بتول و محمودی، محمود. (۱۳۹۷). بررسی رابطه مدیریت دانش با خلاقیت و نوآوری سازمانی در کارکنان بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تهران. *فصلنامه بیمارستان*، ۱۷(۱): ۹۵-۱۰۶.
- عابدی، احمد. (۱۳۸۵). بررسی رابطه خلاقیت و انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر اصفهان با عملکرد تحصیلی آنها در درس ریاضی. *فصلنامه دانشگاه تبریز*، ۱(۱): ۳۷-۵۴.
- عبداللهی، معصومه؛ پیرزاد، علی‌اکبر؛ روانبخش، محمدعلی؛ شیرکوند، ناصر و عاشوری، جمال. (۱۳۹۵). رابطه سبک‌های مدیریتی و سرمایه اجتماعی با سازگاری اجتماعی مدیران. *مجله روانشناسی اجتماعی*، ۲(۳۹): ۱-۱۲.
- محسنی‌فرد، غلامعلی؛ رضایی، غلامرضا و حسینی‌راد، سیدعلی. (۱۳۹۲). رابطه سرمایه اجتماعی با سرمایه فکری و مدیریت دانش (مطالعه موردی: دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارسنجان). *فصلنامه رهیافتی نو در مدیریت آموزشی*، ۴(۳): ۱۵۴-۱۳۹.
- موغلی، علیرضا؛ بهمنیاری، حمید؛ دانشور، بهاره و معصومی، رحیم. (۱۳۹۴). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش در دانشگاه علوم پزشکی شیراز. *مجله یادگیری الکترونیکی*، ۶(۲): ۴۰-۵۱.
- نعمتی، محمدعلی؛ محمدی، یحیی و رئیسون، محمدرضا. (۱۳۹۴). رابطه ابعاد مدیریت دانش با عملکرد آموزش اعضای هیات علمی. *مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی*، ۸(۴): ۲۰۸-۲۰۳.
- Aghamirzaee, T., Tabari, M., & Paydar, F. (2014). The relationship between social capital and knowledge management in knowledge-based Organizations. *Management Science Letters*, 4: 2469-2478.
- Bahr, S., & Abraham, M. (2016). The role of social capital in the job-related regional mobility decisions of unemployed individuals. *Social Networks*, 46: 44-59.
- Breznik, K. (2018). Knowledge Management – from its Inception to the Innovation Linkage. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 238: 141-148.
- Feldges, T., Pieczenko, S., & Michael, N. (2018). Transliminality as a biological limitation to teach creativity. *Thinking Skills and Creativity*, 28: 131-137.
- Herwig, C., Garcia-Aponte, O. F., Golabgir, A., & Rathore, A. S. (2015). Knowledge management in the QbD paradigm: manufacturing of biotech therapeutics. *Trends in Biotechnology*, 33(7): 381-387.
- Hezel, D. M., & Hooley, J. M. (2014). Creativity, personality, and hoarding behavior. *Psychiatry Research*, 220(1-2): 322-327.
- Javakhadze, D., Ferris, S. P., & French, D. W. (2016). Social capital, investments, and external financing. *Journal of Corporate Finance*, 37: 38-55.
- Jen-Lin, R., Rong-Huei, C., & Chiu-Yau, T. (2012). Turning knowledge management into innovation in the high tech industry. *Industrial Management*, 112(1): 42-63.
- Koloniari, M., & Fassoulis, K. (2017). Knowledge management perceptions in academic libraries. *The Journal of Academic Librarianship*, 43(2): 135-142.
- Lee, S. (2018). Social capital and health at the country level. *The Social Science Journal*, 55(1): 37-51.

- Lefebvre, V. M., Sorenson, D., Henchion, M., & Gellynck, X. (2016). Social capital and knowledge sharing performance of learning networks. *International Journal of Information Management*, 36(4): 570-579.
- Liao, S. H., & Wu, C. C. (2010). System perspective of knowledge management, organizational learning, and organizational innovation. *Expert Systems with Applications*, 37(2): 1096-1103.
- Nowacki, R., & Bachnik, K. (2016). Innovations within knowledge management. *Journal of Business Research*, 69(5): 1577-1581.
- Pajak, K. (2006). A tool for measuring bridging social capital. *proceedings of the research network for the sociology of culture conference*. Ghent Belgium Het, 1: 15-17.
- Probst, G., Stephen, R., & Kai, R. (2000). *Managing knowledge, building blocks for success*. England: Whiely Publisher.
- Storme, M., Myszkowski, N., Celik, P., & Lubart, T. (2014). Learning to judge creativity: The underlying mechanisms in creativity training for non-expert judges. *Learning and Individual Differences*, 32: 19-25.
- Torrance, E. P. (1974). *Scientific views if creativity*. New York: McGraw-Hill Publisher.
- Wingate, L. A., Smith, N. L., & Perk, E. (2018). The project vita: A dynamic knowledge management tool. *Evaluation and Program Planning*, 71: 22-27.